

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій БІДЗІЛЯ

« 30 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСНОВИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.01 Українська мова та література
Освітня програма	Українська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

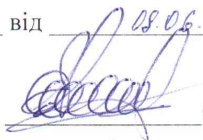
Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи права інтелектуальної власності та академічної доброчесності**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки** спеціальності **035 Філологія** спеціалізації **035.01 Українська мова та література** освітньої програми «**Українська мова і література**».

Розробник: *Шаркань Василь Васильович*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**

Протокол № 10 від 08.06 2023 року

Завідувач кафедри

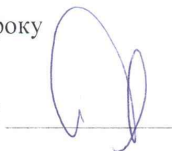

Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії

Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	I	I
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 5 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	II	II
	Лекції:	
	20	10
	Практичні (семінарські):	
	16	–
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: усна з елементами тестування	Самостійна робота:	
	54	80

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу «**Основи права інтелектуальної власності та академічної доброчесності**» є формування в студентів-магістрантів глибоких теоретичних знань та практичних навичок у сфері права інтелектуальної власності, а також розуміння принципів та норм академічної доброчесності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- ЗКЗ Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ФК5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Основи права інтелектуальної власності та академічної доброчесності» є опанування навчальної дисципліни ОК 5 Документознавство.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Українська мова та література**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Дотримуватися правил академічної доброчесності.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Основи права інтелектуальної власності та академічної доброчесності»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Планування та проведення досліджень з філології з дотриманням права інтелектуальної власності й академічної доброчесності.	ПРН 12
Здатність аналізувати власну наукову та професійну діяльність щодо дотримання академічної чесності та права інтелектуальної власності.	ПРН 12

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни «Основи права інтелектуальної власності та академічної доброчесності» є: залік, модульна контрольна робота, поточне

оцінювання. Під час вивчення дисципліни використовуються словесні, візуальні, проблемно-пошукові, індуктивні, дедуктивні методи, а також навчальні дискусії, проблемні ситуації, пошук і дослідження.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова з такими видами: групове та індивідуальне опитування, контрольна (самостійна) робота, індивідуальна або групова презентація виконаного завдання, аналіз реальних ситуацій з погляду авторського права та академічної доброчесності – з пропонуванням варіантів вирішення проблеми, тести, підготовка й демонстрування презентацій із аналізованих проблем, онлайн та письмове тестування.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота у формі тестування на освітній платформі <https://dyskurs.info/>.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік; підсумкова залікова оцінка може бути виставлена за поточного оцінювання – за сумою балів, набраних студентом на практичних заняттях й під час модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається в межах 100 балів.

Оцінювання здобувачів вищої освіти також передбачає врахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	22	50
7	7	7	7		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	22	50
7	7	7	7		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	4	28	4	28

Модульна контрольна робота	1	22	1	22
Разом		50		50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оскільки модульна контрольна робота проходить у формі комп'ютерного тестування й оцінюється максимально в 44 бали, то варіанти тестових завдань (з вибором однієї правильної відповіді або кількох правильних відповідей) формуються так, щоб студент максимально міг отримати відповідну кількість балів (21 тест по 2 бали за кожну правильну відповідь).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

- **(90-100 балів, А)** заслуговує здобувач, котрий всебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.
- **(82-89 балів, В)** – заслуговує здобувач, котрий повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
- **(74-81 бал, С)** заслуговує здобувач, котрий у загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;
- **(64-73 бали, D)** – заслуговує здобувач, котрий знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;
- **(60-63 бали, E)** – заслуговує здобувач, котрий володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Незараховано:

- **(35-59 балів, FX)** – виставляється здобувачеві, котрий виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

- **(0–34 бали, F)** – виставляється здобувачеві, котрий володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Право інтелектуальної власності

Тема 1. Законодавча база права інтелектуальної власності в Україні. Категорії об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 2. Право інтелектуальної власності на літературний, художній та інший твір (авторське право)

Тема 3. Види прав на інтелектуальну власність і термін їх дії. Право інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту), за замовленням.

Тема 4. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття, на винахід, корисну модель, промисловий зразок

Тема 5. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку.

Тема 6. Право інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму та програму (передачу) організації мовлення (суміжні права). Ліцензії, їх типи.

Модуль 2. Академічна доброчесність

Тема 7. Академічна доброчесність: історичний контекст і сучасні виклики.

Тема 8. Етичні принципи у науковій діяльності. Основні види академічних порушень.

Тема 9. Академічна доброчесність в українських вищих навчальних закладах та наукових установах. Наукове керівництво і питання академічної доброчесності.

Тема 10. Методи запобігання академічному плагіату. Наслідки порушення академічної доброчесності.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна/заочна					
	у тому числі					
	усього	Лекції	Практичні семінарські	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 1. Право інтелектуальної власності						
Тема 1. Законодавча база права інтелектуальної власності в Україні. Категорії об'єктів інтелектуальної власності.	7/9	1/1	1/			5/8
Тема 2. Право інтелектуальної власності на літературний, художній та інший твір (авторське право)	7/9	1/1	1/			5/8
Тема 3. Види прав на інтелектуальну власність і термін їх дії. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту), за замовленням.	9/9	1/1	2/			6/8
Тема 4. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття, на винахід, корисну модель, промисловий зразок	8/9	1/1	1/			6/8
Тема 5. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку.	8/9	2/1	1/			5/8
Тема 6. Право інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму та програму (передачу) організації мовлення (суміжні права). Ліцензії, їх типи.	10/9	2/1	2/			6/8
Модульна контрольна робота	2/					
Разом за модуль	51/54	8/6	8/			33/48
Модуль 2. Академічна доброчесність						
Тема 7. Академічна доброчесність: історичний контекст і сучасні виклики.	9/9	2/1	2/			5/8

Тема 8. Етичні принципи у науковій діяльності. Основні види академічних порушень.	9/9	2/1	2/			5/8
Тема 9. Академічна доброчесність в українських вищих навчальних закладах та наукових установах. Наукове керівництво і питання академічної доброчесності.	9/9	2/1	2/			5/8
Тема 10. Методи запобігання академічному плагіату. Наслідки порушення академічної доброчесності.	10/9	2/1	2/			6/8
Модульна контрольна робота	2/					
Разом за модуль	39/36	8/4	8/			21/32
Разом за семестр	90	16/10	16/			54/80

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Законодавча база права інтелектуальної власності в Україні. Категорії об'єктів інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності на літературний, художній та інший твір (авторське право)	2	—
2.	Види прав на інтелектуальну власність і термін їх дії. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту), за замовленням.	2	—
3.	Право інтелектуальної власності на наукове відкриття, на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку.	2	—
4.	Право інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму та програму (передачу) організації мовлення (суміжні права). Ліцензії, їх типи.	2	—
5.	Академічна доброчесність: історичний контекст і сучасні виклики.	2	—
6.	Етичні принципи у науковій діяльності. Основні види академічних порушень.	2	—
7.	Академічна доброчесність в українських вищих навчальних закладах та наукових установах. Наукове керівництво і питання академічної доброчесності.	2	—
8.	Методи запобігання академічному плагіату. Наслідки порушення академічної доброчесності.	2	—
Разом		16	—

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Опрацювання норм щодо права інтелектуальної власності в Цивільному кодексі України. Робота з Єдиним державним реєстром судових рішень: пошук прецедентів порушення прав інтелектуальної власності.	5	8
2.	Ознайомлення з нормами Закону України «Про авторське право і суміжні права».	5	8
3	Вивчення особливостей роботи програм, що працюють на базі штучного інтелекту. Аналіз новацій в українському законодавстві щодо права особливого роду на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою.	6	8
4.	Дослідження та опис прикладів наукових відкриттів, винаходів тощо. Розгляд патентів на ці об'єкти, їх особливостей та умов захисту.	6	8
5.	Аналіз найменувань торгових марок, зареєстрованих в Україні. Вивчення основних умов реєстрації торгових марок відповідно до українського законодавства.	5	8
6.	Вивчення конкретних прикладів ліцензійних угод в сфері виконань, фонограм, відеограм та передач організацій мовлення. Аналіз умов ліцензій, їх типів та особливостей їх застосування.	6	8
7.	Вивчення історичних аспектів розвитку академічної доброчесності. Створення презентації, що відображає ключові етапи та події, які формували академічну доброчесність.	5	8
8.	Дослідження нормативної бази щодо академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України, зокрема і в Ужгородському національному університеті.	5	8
9.	Ознайомлення з різними програмами для перевірки на наявність плагіату.	5	8
10.	Опрацювання матеріалів про академічну доброчесність у відкритих курсах на платформі «Prometheus» / «EdEra» тощо.	6	8
11.	Опрацювання матеріалів про академічну доброчесність у відкритих курсах на платформі «Prometheus» / «EdEra» тощо.	5	8
Разом		54	80

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для успішного опрацювання матеріалів студентів потрібен персональний комп'ютер / планшет / смартфон (за потреби можуть використовуватися персональні комп'ютери в комп'ютерній аудиторії на філологічному факультеті ДВНЗ «Ужгородський національний університет») з доступом до Інтернету.

Доступ до всіх матеріалів (зокрема й тестових завдань) надається на платформі «Дискурс» (<https://dyskurs.info/>), розробником якої є викладач дисципліни (використовується ліцензійне програмне забезпечення, розроблене компанією «Vibethemes»).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Шаркань В. В. Основи медіаправа: навчально-методичний посібник для студентів-журналістів. Ужгород, 2021. 64 с.
2. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород : РІК-У, 2019. 488 с.
3. Право інтелектуальної власності : навч.посіб. / Р.Є.Еннан, О.О.Кулініч, С.В.Мазуренко та ін. Київ : Алерта, 2016. 492 с.
4. Іващенко В.П. Проїдак Ю.С. Фріман І.М. Фріман Є.М. Авторське право: Навчальний посібник. Дніпро, 2021.
5. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. Київ, 2007. 696 с.
6. Інформаційне право: Підручник / Б. А. Кормич. Харків: Бурун і К, 2011. 334 с.
7. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності. Підручник. Вид. 2, змін. і доп. Київ: НУБіП України, 2016. 355 с.
8. Євков А. М. Авторське право в міжнародно-правовому аспекті: навчально-методичний посібник. Харків, 2010. 126 с.
9. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. Київ, 2015. 550 с.
10. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: Навчальний посібник. Київ: КНТ, 2007. 532 с.
11. Основи інформаційного права України: навч. посіб. / В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.М. Брижко; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2009. 414 с.
12. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики) : Монографія. Київ: Освіта України, 2010. 388 с.

Допоміжна література

13. Корновенко С. В., Кульбашна О. А., Парамонова О. С. Право інтелектуальної власності науково-педагогічного працівника : монографія. Черкаси : Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2016. 328 с.
14. Старчук О. В. Право інтелектуальної власності: практикум. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 63 с.
15. Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів. *Prometheus*. URL: https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/home
15. Академічна доброчесність: онлайн-курс для вчителів старших класів / Тимочко Т., Горбачов С., Демська О. та ін. *Ed-Era*. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>
16. Сазик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsyachi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
17. Гуз А.М. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: Навчальний посібник. Київ: КНТ, 2007. 260 с.

Нормативно-правові документи. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

19. Цивільний кодекс України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

20. Положення про академічну доброчесність ДВНЗ «Ужгородський національний університет». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>
21. Положення про дипломну роботу (дипломний проект) ДВНЗ «Ужгородський національний університет». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11106>
22. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. URL: https://courses.prometheus.org.ua/assets/courseware/v1/30e2a1033cd79e06d264e46a56ace289/asset-v1:Prometheus+AI101+2021_T2+type@asset+block/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96_%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B2_%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8_%D0%B7_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D1%96%D0%B2_%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf
23. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Паризький Акт від 24 липня 1971 року, змінений 2 жовтня 1979 року [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України*. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051/print1452596417959931#Text
24. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
25. Закон України «Про авторське право і суміжні права» [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
26. Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
27. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
28. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
29. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
30. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
31. Конституція України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
32. Кримінальний кодекс України. [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
33. Платформа для онлайн-навчання «Дискурс»: <https://dyskurs.info/>
34. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>